EN DEL AF **MONITORMEDIER**

Naturmonitor

POLITIK OG EU

Halvdelen af tiden til at nå globale biodiversitetsmål er brugt. Nu skal vigtigt møde få tempoet op

Verden er ikke på ret kurs til at nå biodiversitetsmålene for 2030, viser gennemgang før COP17. Hvordan de mange huller lukkes, skal landene finde ud af ved FN-mødet, som begynder mandag i Armenien.

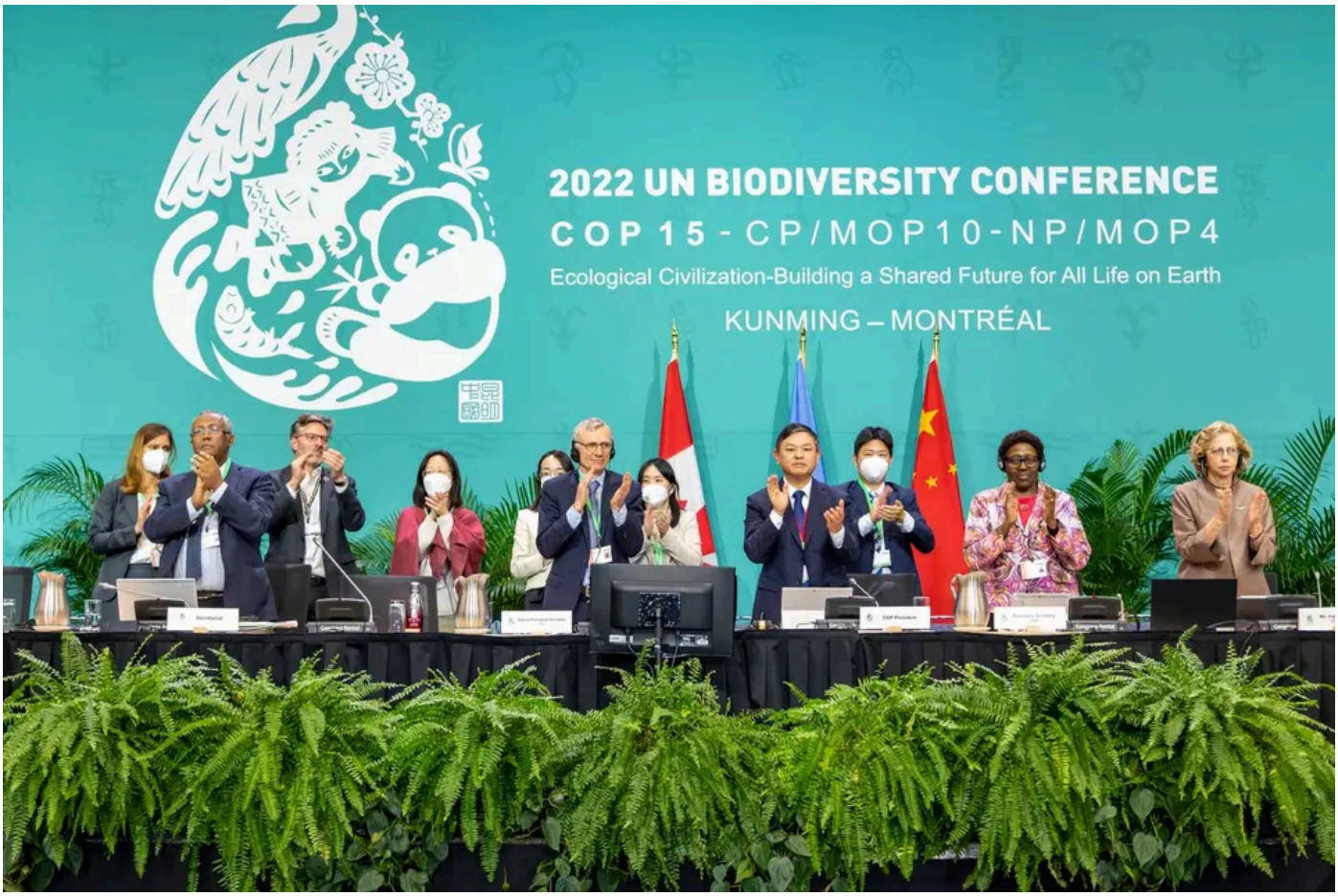

Foto: UN Biodiversity, CC BY 2.0

OLIVER SØNDERBYE THERP
19. OKTOBER 2026 KL. 05.00

Det blev kaldt »historisk« af de canadiske værter, da verdens lande ved FN's store biodiversitetstopmøde i 2022 indgik en global biodiversitetsaftale, der skal standse og vende tabet af biodiversitet inden 2030.

Og det blev da også fejret af ngo'er som Verdens Skove, hvor co-generaldirektør og global direktør Jakob Kronik var en af dem, der deltog ved topmødet i Montreal.

»Vi var alle meget positive over, at det lykkedes at lande denne her aftale, uden at det blev med laveste fællesnævner,« husker han.

»Der kom blandt andet nogle spændende ting med i forhold til de oprindelige folk, som jeg særligt følger, som muliggør, at de i højere grad bliver en selvstændig part i det her, og jeg synes generelt set, at det blev en ambitiøs aftale.«

Fire år senere er den første status over indsatsen mod at nå målene dog ikke opmuntrende læsning.

Halvvejs mod deadlinen er der forud for FN's biodiversitetstopmøde COP17, som begynder i dag i Jerevan i Armenien, lavet et kassetjek af, hvordan det går med at indfri de 23 mål, og konklusionen er klar:

Medmindre der skrues gevaldigt op for tempoet, bliver målene ikke nået.

Der er altså meget på spil, når verdens landene i de næste uger skal diskutere, hvordan arbejdet kan komme på ret kurs.

»Vi skal ikke derhen, hvor det her bliver et tabt årti,« siger Jakob Kronik og fortsætter:

»Man har længe snakket om, at 2020'erne er sidste chance for at gøre noget substantielt på det her område. For eksempel når det kommer til skovrydning og ødelæggelser af habitater, hvor mange af de klimatiske 'tipping points' har direkte konsekvenser for økosystemerne.«

Ikke gjort nok

Der var store forventninger til COP15, da det i 2022 efter flere års udsættelser på grund af corona blev afholdt i Montreal.

Det skulle egentlig have fundet sted i Kunming, Kina, men på grund af coronarestriktioner blev det flyttet til Canada, og den store aftale, der blev indgået, hedder derfor Kunming-Montreal-aftalen (KMGBF).

Aftalen består af fire langsigtede mål frem mod 2050 og i alt 23 mål, som skal være nået i 2030, herunder:

- Mindst 30 procent af verdens land-, ferskvands- og havområder skal være beskyttet.
- Subsidier, der skader biodiversiteten, skal elimineres med mindst 500 milliarder dollar om året.
- Mindst 200 milliarder dollar om året skal mobiliseres fra offentlige og private kilder til biodiversitetsformål.

Men hvis man ser på gennemgangen af fremdriften mod målene, som sekretariatet for FN's biodiversitetskonvention (CBD) har lavet op til topmødet, lader landenes arbejde mildest talt noget tilbage at ønske.

»Medmindre den fælles implementering acceleres kraftigt, vil 2030-målene og mission ikke blive nået. Selv om det er for tidligt at se ændringer i biodiversiteten, udgør det langsomme tempo i de nuværende fremskridtet en langsigtig risiko, da opnåelsen af 2030-målene og mission er grundlaget for at sætte verden på kurs mod 2050-målene og -visionen,« lyder det i rapporten.

Gennemgangen er blandt andet lavet på baggrund af de landerapporter, som landene har skullet indlevere. Noget, som cirka 50 lande, herunder Danmark, *ikke* havde gjort ved Naturmonitors deadline.

I en pressemeddelelse om rapporten siger FN's generalsekretær, António Guterres, at mange af de afgørende forudsætninger for fremskridt – herunder finansiering, kapacitet, samarbejde og data – stadig mangler.

»Naturen trives ikke på gode intentioner. Med udgangspunkt i rapportens konklusioner kan vi standse og vende tabet af biodiversitet og sikre de naturlige grundlag, som alt menneskeligt liv og velstand afhænger af,« lyder det.

SÅDAN KLARER VERDEN SIG

Mål 2: Mindst 30 procent af de ødelagte økosystemer skal være under effektiv genopretning inden 2030

»Genopretningsindsatsen udvides, men de nuværende forpligtelser til at genoprette områder og gennemførelsen af disse forpligtelser ligger fortsat under det nødvendige niveau, (..). De nationale mål er generelt godt afstemt med mål 2, selvom der ofte mangler en vurdering af effektiviteten af genopretningsindsatsen.«

Mål 3: Mindst 30 procent af verdens land-, ferskvands- og havområder skal beskyttes og forvaltes effektivt inden 2030

»Parterne gør fortsat fremskridt med at udvide og forvalte beskyttede områder, især hav- og kystområder, men de nuværende ambitioner og gennemførelsen er stadig utilstrækkelige til fuldt ud at opfylde alle aspekter af målet. (..). Parterne står over for betydelige udfordringer i forbindelse med gennemførelsen, især i relation til mangel på finansiering og kapacitet.«

Mål 4: Akut handling for at standse menneskeskabt udryddelse af truet

---

Hastigheden skal skrues op

En af dem, der deltager ved topmødet i Armenien, er Helene Gjerding, der er sekretariatschef for 92-gruppen, som er et samarbejde mellem 28 danske miljø- og udviklingsorganisationer, herunder Verdens Skove.

Hun peger på, at der *er* gode ting at sige om statusrapporten, til trods for at konklusionen ikke er god.

»Den lille gode nyhed er, at biodiversitet faktisk har fået meget mere opmærksomhed ude omkring i verden, i FN-systemet, i virksomheder og i civilsamfundet. Det er godt, og det skal det have,« siger hun og fortsætter:

»Men det store men er, at det tempo, det foregår i lige nu, er så langsomt, at man kan betegne det som en 'killer assumption' (en antagelse, som skal leves op til, red.). Det betyder, at det simpelthen ikke kan lade sig gøre at bremse og vende tabet af biodiversitet, hvis ikke vi får skruet op for hastigheden.«

FN's biodiversitetstopmøder afholdes hvert andet år – modsat FN's klimatopmøder, som afholdes hvert år – og her handler det for ngo'erne om at skabe opmærksomhed og presse på for, at målene bliver ambitiøse nok.

Og selv om ngo'erne ikke er direkte med i forhandlingerne, så har de alle mulige veje ind, siger sekretariatschefen.

»Vi har samtaler og kommer med input til de officielle delegationer og forhandlere. Vi organiserer i civilsamfundet generelt og taler med pressen, og her skal vi blive ved at arbejde for, at der sker nok på internationalt niveau. Og så skal det implementeres i lovgivningen, når vi kommer hjem til Danmark – for eksempel i en biodiversitetslov, som vi venter på og arbejder for,« fortæller hun.

Hverken minister for natur og dyrevelfærd Christian Rabjerg Madsen (S) eller miljøminister Maria Reumert Gjerding (SF) deltager i COP17. Arkivfoto. | Foto: Ida Marie Odgaard

Et bredt ambitionsniveau

Der deltager godt nok en dansk forhandlingsdelegation i år, ligesom også danske virksomheder er afsted til COP17, men der er ikke – som det ellers var tilfældet ved seneste COP-møde – en dansk minister afsted.

Hverken minister for natur og dyrevelfærd Christian Rabjerg Madsen (S) eller miljøminister Maria Reumert Gjerding (SF) deltager i år på grund af en fyldt kalender, har ministeriet tidligere oplyst til Naturmonitor.

Ved COP'erne forhandler Danmark som en del af EU, og der er på forhånd forhandlet en fælles holdning på plads, som danner det formelle grundlag for EU's forhandlingsmandat. I et udkast til forhandlingslinjen, som er sendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg, understreges det, at den nuværende hastighed er »utilstrækkelig til at nå målene for 2030«:

»Regeringen finder, at der er behov for akut global handling for at stoppe tilbagegangen i den globale biodiversitet, at EU udviser globalt lederskab under COP17 (..) for at fremme en effektiv implementering af Kunming-Montreal-aftalen (KMGBF) og de globale naturmål,« lyder det.

Hos 92-gruppen kalder Helene Gjerding fokuspunkterne i EU's mandat for »udmærkede«.

»Vores kritikpunkter handler om, at vi ønsker en mere bindende og inkluderende tilgang, at EU's fokus på private investeringer ikke må overskygge

det offentlige ansvar, og at der ikke er fokus nok på hurtig udfasning af skadelige subsidier,« siger hun og fortsætter:

»Vi synes ikke, der er rigtigt ambitiøse målsætninger i det, og det bærer også præg af, at det er noget, der skal kunne forhandles, og at der måske ikke er fuld enighed i EU-kredsen. De konkrete målsætninger, der er, er gode at starte med, men vi kommer til at arbejde for, at Danmark og EU går efter det øverste ambitionsniveau og ikke det nederste.«

Nødvendigt med skrappere krav

Mandag starter COP17 så, og efter planen varer det frem til fredag 30. oktober, men ofte går topmøderne over tid.

Ifølge Jakob Kronik fra Verdens Skove handler det om at forsøge at holde optimismen.

»Der er meget på spil, men sandsynligheden for, at vi får noget, der bare er nogenlunde rimeligt, er lille. Så skal man ned i enkelte delelementer,« siger han og fremhæver, at særligt finansieringen halter.

»Måske der kan blive rykket noget der ved topmødet. Men så handler det om bagefter at finde ud af, om det reelt er nye penge, eller om det er gamle penge, som bare har fået et nyt navn.«

Du lyder ikke super optimistisk?

»Nej, og det ville jeg egentlig gerne være. Der bliver nødt til at komme nogle skrappere krav til landene. Det er en logisk konsekvens, når man med det her 'global review' finder ud af, at vi næsten ikke er nået nogen vegne. Man skal genforhandle de nationale biodiversitetsstrategier, men så er man igen ude på nationalt plan, hvor man er afhængig af den politiske virkelighed i hvert enkelt land. Og det er jo svagheden i det her system,« siger han.

Hos Helene Gjerding fra 92-gruppen er der et forsigtigt håb forud for topmødet. Hun oplever en god vilje og hæfter sig samtidig ved, at biodiversitet ikke er helt så politiseret, som det er tilfældet for klimaområdet.

»Noget af det, der taler imod, er, at der er mange svære detaljer, som skal landes, og at det i stigende grad også bliver politiseret. Finansiering er altid svær at blive enig om, og der er også et stort problem i, at landenes nationale målsætninger ikke tilsammen lever op til de globale mål,« siger hun og fortsætter:

»Men der er også et vist momentum, fordi mange lande faktisk har bidraget ret ærligt til det globale review. Så der er en del bekymring og – et forsigtigt – håb.«

Det bedst mulige scenarie vil i hendes optik være, at der kom en bindende plan for, hvordan implementeringsgabet lukkes – kløften mellem målene og det, som rapporten viser, bliver implementeret – med mål, der er bundet op på specifikke årstal. Noget, som efterfølgende vil skulle indarbejdes i de nationale planer og strategier på området, som kaldes NBSAP'er.

De nationale planer skal jo allerede i dag leve op til de globale mål. Hvorfor skulle det ændre sig med det her topmøde?

»Der er selvfølgelig en risiko for, at det bare fortsætter med ikke at ske. Men jeg synes faktisk, at det her 'global review' har været et godt instrument. Det er overraskende ærligt, og det giver en baseline, så man kan se, hvor vi står. Mit håb er, at når man først har sådan en baseline, bliver det nemmere at tage det næste skridt, fordi man bedre kan se, hvad der mangler,« siger Helene Gjerding.

DELTAG I SAMTALEN (0)

Velkommen til Naturmonitors debatsektion. Læs vores retningslinjer her.

VIS INDLÆG (0)

DEL ARTIKEL